

Advies Rusland/ WADA Governance

1. Advies

De RvA herkent de constanten in het commentaar dat in de afgelopen jaren op WADA geleverd is, en de RvA steunt deze constanten. Het advies van de RvA is de genoemde constanten als uitgangspunt te blijven hanteren. Het is zaak dat de Dopingautoriteit zich tactisch, autonoom, en kritisch constructief opstelt. Maar het is bovenal zaak om daarbij effectief te zijn en te blijven.

2. Adviesvragen

Kan de Raad van Advies zich vinden in de gekozen aanpak?

Herkent de Raad van Advies de constanten in onze visie op WADA, en kan de Raad van Advies commentaar geven op deze korte opsomming?

Wat is het standpunt van de Raad van Advies betreffende het beleid richting Rusland?

Kan de Raad van Advies de voorzitter van advies dienen met betrekking tot het vinden van evenwicht tussen diplomatie en duidelijkheid?

Welk advies kan de Raad van Advies aan de voorzitter meegeven voor zijn opstelling ten opzichte van WADA en WADA's beleidsontwikkeling, en meer in het bijzonder ten opzichte van de 'governance reform' van WADA?

3. Aanleiding: wat er vooraf ging

WADA wordt paritair bestuurd door de Olympische beweging en door Public Authorities. Dit is bij de oprichting van WADA bepaald, niet in de laatste plaats omdat ook de financiering van WADA 'paritair geregeld is'. Zowel in de Foundation Board als in het Executive Committee zijn de zetels 50/50 verdeeld, en de voorzitter van WADA wordt afwisselend door de Olympische beweging en door de Public Authorities 'geleverd'.

In de eerste jaren van het bestaan van WADA werd er weinig kritiek gehoord op deze opzet. WADA was in opbouw, de bestuurlijke structuur (en cultuur) moesten hun waarde nog bewijzen, en er waren ook geen incidenten die serieuze problemen in de *governance* van WADA blootlegden.

Maar die incidenten kwamen er wel, te beginnen met pogingen van 'klokkenluiders-echtpaar' Yulia en Vitaly Stepanov om WADA te interesseren voor informatie waaruit bleek dat er in Rusland sprake was van een omvangrijke en complexe samenzwering, gericht om het omzeilen en ondermijnen van het mondiale anti-dopingprogramma. De Stepanovs klopten langdurig tevergeefs op WADA's deur, en WADA kwam pas in actie nadat de problematiek via de media naar buiten was gekomen. Maar ook die (te late) actie bracht weer nieuwe *governance* problemen aan het licht, onder andere omdat uit uitgelekte e-mails het beeld ontstond dat WADA's voorzitter (Sir Craig Reedie) niet

onafhankelijk van het IOC handelde, en hij bovendien zeer nauwe relaties bleek te onderhouden met verschillende Russische sleutelpersonen.

Het een leidt nu eenmaal vaak tot het ander, en in dit geval betekende dit o.a. dat er ook steeds meer kritiek kwam op het feit dat sporters en NADO's niet vertegenwoordigd zijn in bestuur en/of Standing Committees van WADA, en op de ondoorzichtige manier waarop bepaalde besluiten en benoemingen binnen WADA tot stand komen.

De aldus aan het licht gekomen problematiek leidde tot veel kritiek op WADA, tot een hogere organisatiegraad van sporters, en ook tot het ontstaan van de zogenaamde *NADO Leader Summits* waarin de leiders van vooraanstaande NADOs hun standpunten formuleerden en op elkaar afstemden. Van meet af aan zijn de standpunten en adviezen van de meeste atletengroepen en van deze *Summits* 'beschaafd kritisch' geformuleerd.

Tegen de achtergrond van alle (openbaar geuite) kritiek kregen besluiten van WADA een steeds 'politieker' gehalte. Met name beslissingen over (het opheffen van) de Non-compliant status van Rusland konden niet los gezien worden van de *governance* problematiek, en leidden dan ook keer op keer tot felle publieke debatten en extra bijeenkomsten van belanghebbenden (stakeholders). Persverklaringen van WADA kregen tegen die achtergrond steeds meer het karakter van 'lof op de eigen organisatie'.

De problematiek werd door WADA langs twee lijnen aangepakt.

- De eerste lijn was het inrichten van een nieuw *Intelligence & Investigations Department* dat onafhankelijk is gemaakt van het WADA management. Deze nieuwe afdeling heeft sinds de oprichting een nieuwe structuur opgezet, waardoor WADA veel meer informatie ontvangt en er aanmerkelijk adequater mee omgaat.
- De tweede lijn was het instellen van een Governance Working Group die adviezen moest uitbrengen aan het bestuur van WADA. Deze WG heeft zeer moeizaam gefunctioneerd en lang werd gevreesd dat er helemaal geen bruikbare adviezen uit voort zouden komen. Die vrees is niet geheel terecht gebleken, want de WG heeft (onder stoom en kokend water) in het najaar van 2018 adviezen uitgebracht aan het WADA bestuur, en het WADA bestuur heeft een deel van de adviezen overgenomen.

Hoewel WADA's inzet aanvankelijk (zoals hiervoor geschetst) niet gericht was op het aanpakken c.q. straffen van Rusland, is er in de loop van de afgelopen jaren toch sprake geweest van ingrijpen, al ging dit ingrijpen nooit zo ver als veel critici van WADA wenselijk achtten.

De Russische staat heeft altijd ontkend enige verantwoordelijkheid te hebben gehad voor de geconstateerde samenzwering, en onderzoeken van WADA (en door WADA ingestelde commissies) zijn structureel tegengewerkt. Rusland wist zich daarbij vaak gesteund door het IOC en een groot aantal Internationale Federaties, die Rusland (als groot en machtig sportland) niet graag aan de kant zagen staan. Desalniettemin heeft Rusland (schoorvoetend) een reeks maatregelen genomen die ertoe geleid hebben dat het land weer in genade is aangenomen (= Compliant is verklaard).

De adviesvraag

Het voorgaande is een zeer korte samenvatting van een lang en complex proces, waar de directeur van de stichting ADAN (inmiddels ook voorzitter van de Dopingautoriteit) steeds nauw bij betrokken is geweest (welke betrokkenheid tot op de huidige dag voortduurt).

Gedurende het hele proces is er door de Nederlandse Dopingautoriteit naar gestreefd om het leveren van kritiek op WADA niet te schuwen, maar de kritiek wel in opbouwende bewoordingen en vorm te gieten. Hoewel Nederland niet de luidste stem in het koor was (dat was meestal onze Amerikaanse zusterorganisatie USADA) liet ons land toch

duidelijk van zich horen. Overigens gold dit ook al voor niet met de *governance* samenhangende vraagstukken, maar de hier geschetste problematiek heeft een en ander wel naar een hoger plan getild.

Gedurende het hele proces heeft de Nederlandse Dopingautoriteit bovendien geprobeerd om de kritiek op de Russische samenzwering luid en duidelijk over te brengen, maar tegelijkertijd steun te geven aan de Russische anti-dopingorganisatie (RUSADA) die na het schandaal van de grond af aan weer is opgebouwd. Dit beleid heeft onder andere geleid tot een mondelinge bijdrage aan een door RUSADA georganiseerde conferentie.

In het commentaar dat Nederland in de loop der jaren geleverd heeft op WADA, is een aantal constanten zichtbaar:

- Nadruk op het maximaliseren van transparantie bij WADA's besluitvorming en handelen.
- Nadruk op het creëren van een bestuursstructuur die WADA in staat moet stellen om onafhankelijk van sport en overheden te functioneren.
- Nadruk op vertegenwoordiging van alle stakeholders (sporters, NADO's, laboratoria) in WADA's gremia.
- Nadruk op proportionaliteit als leidend beginsel bij het opstellen van regelgeving, en de handhaving daarvan.
- Nadruk op het belang van wetenschappelijk onderzoek, ter onderbouwing en objectivering van het beleid.

4. Appreciatie door voorzitter Dopingautoriteit

Met waardering heb ik kennis genomen van het advies van de Raad van Advies.

Het verheugt mij dat de Raad van Advies het in de afgelopen jaren gevoerde beleid steunt. Ik acht het van groot belang voor het mondiale antidopingbeleid dat WADA streeft naar maximale transparantie, volledige operationele onafhankelijkheid van sport en overheid, en het opnemen van vertegenwoordigers van alle groepen stakeholders in WADA's gremia. Bovendien acht ik het belang dat WADA proportionaliteit als leidend beginsel hanteert, en dat WADA wetenschappelijk onderzoek steunt en initieert ter onderbouwing van het beleid.

Het advies om effectiviteit als belangrijkste criterium te hanteren in onze communicatie met WADA acht ik een terecht, praktisch bruikbaar en richtinggevend advies, waar ik mij graag aan committeer. Als consequentie hiervan zal ik blijven investeren in een collegiale, maar kritische relatie met bestuurders en medewerkers van WADA.